

УДК 329/78(477.83/.86)

Євген Папенко

СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА БУДОВА УКРАЇНСЬКИХ СОКІЛЬСЬКИХ ТОВАРИСТВ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

У статті досліджується структура та організаційна будова українських сокільських товариств у Східній Галичині наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. Визначено основні шляхи поширення сокільського гімнастично-спортивного руху. Наголошується, що українські «Соколи» виникаючи за чеським та польським зразком, від сусідніх народів запозичили лише назву та організаційну структуру. Висвітлено роль та значення львівського товариства «Сокіл» у розбудові мережі сокільських товариств. Підкреслено окреме місце В. Нагірного, В. Лаврівського, І. Боберського – організаторів українського сокільського руху в удосконаленні діяльності товариства та створенні сокільських осередків у Східній Галичині наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.

Ключові слова: Східна Галичина, сокільський рух, молодіжні товариства, національно-визвольна боротьба, державотворчі процеси.

Наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. розпочався новий етап боротьби українського народу за державність. Найбільш сприятливі умови для активізації своїх державницьких устремлінь мали українці Східної Галичини. Саме у ці часи на західноукраїнських землях почали масово виникати молодіжні гімнастично-спортивні та військові організації. У середовищі цих товариств молодь здобувала важливий життєвий досвід, проходила процес соціалізації та формувала умови для самореалізації. Зважаючи на це, дослідження діяльності та розвитку молодіжних організацій Східної Галичини другої половини ХІХ – початку ХХ ст. стає актуальним. Особливий інтерес викликає діяльність української молодіжної організації «Сокіл», яка відіграла вагомий роль у національно-патріотичному вихованні західноукраїнського населення.

Дослідження історії українського сокільського руху активізувалося в основному з проголошенням Україною незалежності. Це, насамперед, праці В. Леника [1], І. Андрухівця [2], О. Вацеби [3], Б. Трофим'яка [4] та інших. Проте у контексті історії українських молодіжних організацій Східної Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. дослідники побіжно висвітлювали структуру та організаційну будову українського товариства «Сокіл».

Метою дослідження є аналіз джерел та літератури, які дають можливість дослідити структуру та організаційну будову молодіжного товариства «Сокіл» наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.

Український сокільський рух виник на теренах Східної Галичини у 90-х рр. ХІХ ст., як прототип чеського та польського сокільства. Так, ідея створення українського «Соколу» зародилася ще у середовищі членів студентських товариств «Ватра» та «Академічне братство», які виникли у Львові наприкінці ХІХ ст. Активними членами товариств були С. Яричевський, Б. Лепкий, В. Лаврівський, В. Нагірний. Саме вони стояли біля витоків створення львівського товариства «Сокіл». Щоправда, перше сокільське товариство створено за сприяння Кліма Жмури і Павла Думка в селі Купчинцях на Тернопільщині [3, с. 19–20].

Процес створення львівського товариства «Сокіл» відбувався повільно. Українське населення міста та окремі національні провідники ще не усвідомлювали, що на першому етапі лише спортивне товариство «Сокіл» може активізувати населення до громадської роботи. Українське громадянство було позбавлене можливості знати про те, що в Німеччині існували вже від 1800 р. подібні гімнастично-спортивні товариства, які сприяли пробудженню німецького народу та зростанню його громадянської активності. 17 липня 1892 р. в залі Народного Дому у Львові відбулися збори під головуванням учителя гімнастики Буцацької гімназії Онуфрія Геціва. У роботі зборів приймали участь В. Лаврівський, В. Кулачківський та С. Яричевський. Збори відкрив В. Кулачківський. У своїй промові він наголосив на тому, що українська нація закута в залізні кайдани, які нелегко розірвати і далі «нам треба залізної сили і тому мусимо набрати такої сили, а тоді перемого кайдани (...). Бракує нам товариства, що вчить розвивати силу кожного українця зокрема. Лучити українців разом, щоб була велика непереможна сила. Таке товариство маємо заснувати» [5, с. 5].

На загальних зборах В. Лаврівський виступив із пропозицією про затвердження назви новоутвореного товариства. Так, серед запропонованих варіантів назв молодіжного руху були: «Січ», «Львівська Січ», «Галицький Лев», «Руський Лев», «Український Лев». Більшість членів засідання схилилася до назви «Січ», мотивуючи це тим, що сокільські товариства мали продовжити діяльність українського козацтва. Крім того, як зазначала більшість, чимало місцевих українців були нащадками козаків та оселилися на західноукраїнських землях після ліквідації Запорозької Січі і пам'ятали ще свій родовід. Однак В. Нагірному та В. Лаврівському вдалося переконати членів загальних зборів та взявши за основу всеслов'янську сокільську ідею, прийняти рішення назвати новоутворене

товариство «Соколом» [6, с. 188]. Так, у статуті організація офіційно називалася «Соколом», але якщо керівники місцевих філій прагнули називати себе січовиками, а свої товариства «Січами», то керівництво львівського «Сокола» мало лояльно ставитися до цього [1, с. 100].

У 1892 р. В. Нагірний та В. Лаврівський розробили статут українського «Соколу», головне завдання якого полягало у побудові соборної України, яка б не зазнавала національного, політичного та духовного гноблення. Скеровуючи свою діяльність у галузь фізичного виховання, український сокільський рух прагнув «розбудити і плекати в громадянстві рухливість, товариськість, народну свідомість за поміччю руханки, змагу (спорту – примітка автора), руханкових ігор і забав пласту, мандрівництва», а протипожежною діяльністю – виховати «єдність і послух, витривалість і почуття обов'язку» [7, арк. 2].

Однак Галицьке намісництво довго не затверджувало статут українського сокільського товариства. Двічі влада відхиляла його, хоч це був практично переклад чеського статуту, яким користувалися і польські товариства в Галичині та в інших країнах [8, арк. 4]. Статут українського гімнастично-спортивного товариства «Сокіл» затверджено лише 26 липня 1893 р. австрійським Міністерством внутрішніх справ (наказ № 18026) і Галицьким намісництвом 3 серпня 1893 р. (наказ № 62583) [9, с. 23].

11 лютого 1894 р. у Львові у залі «Руської бесіди» на вул. Вірменській, 2 відбулися перші загальні збори українського гімнастично-спортивного товариства «Сокіл». Варто підкреслити, що вони були досить чисельними, адже на їх засіданні були присутні близько 90 членів. Беззаперечно, це засвідчує про неабиякий інтерес широких верств громадськості до сокільського руху. Так, на порядку денному перших загальних зборів «Сокола» постало чотири важливих питання: 1) відкриття зборів; 2) обрання голови, заступників, головуючих секцій новоутвореного товариства; 3) затвердження складу ревізійної комісії; 4) вступ у члени товариства [6, с. 188]. Засідання сокільських зборів розпочав В. Нагірний з промови: «Ми зійшлися тут, щоб оснувати «Сокіл» і тим зробити один крок наперед на полі культурного розвою нашого... Наші товариства мають стати осередком, в котрих концентруватись мають всі верстви суспільності нашої» [10, с. 190]. Головою новоутвореного товариства «Сокіл» обрано В. Нагірного, а його заступником В. Лаврівського. Львівський «Сокіл» проголошувався товариством широкого культурного скерування, доступним усім, хто бажає стати його членом [11, с. 191].

Перші засідання старшин товариства відбувалися в приміщеннях товариства «Зоря», або в кімнатах «Народної торгівлі». Однак уже четверте засідання старшин, що відбулося 15 березня 1894 р. – у власному приміщенні у будинку на вул. Підвальної 7 (м. Львів).

У перші роки існування, діяльність львівського «Сокола» зводилася до організаційної та гімнастичної. Найвищим органом товариства були загальні збори. На зборах вирішувалися основні напрямки діяльності організації, обирали старшину та голову товариства. Сокільський старшина вирішував усі нагальні проблеми, а голова – керував усіма практичними справами. Загальні сокільські збори проходили на добровільних, демократичних засадах, колективно й відкрито. Варто зазначити, що 18 лютого 1894 р. на другому засіданні сокільських зборів була ухвалена постанова про проведення з 1 березня перших занять з гімнастично-спортивною підготовки молоді.

Уся робота у львівському сокільському товаристві проходила у комісіях, до складу яких входило від трьох – до семи осіб. Упродовж багатьох років назви комісій змінювалися, але за кожну галузь сокільської діяльності відповідала окрема комісія. Так, у перший рік існування «Сокола», його діяльність «проводилась такими комісіями: «забавова» (проведення різноманітних вечорів), «гімнастичної термінології» (для створення і впровадження спеціальних термінів), «одягова» (для створення підручників і статутів для сільських та міських гімнастично-пожежних товариств), а також комісією, яка винаймала домівку для товариства [12, с. 195]. Такий розподіл діяльності «Соколів» сприяв створенню мережі сокільських осередків. Наприклад, упродовж 1902–1903 рр. була створена музична секція «Соколів», 1902 р. – жіночий руханковий відділ, існували протипожежні відділи, гімнастично-спортивні, театральні, хоріві та ін. З часом окремі комісії «Сокола» перетворились на незалежні від сокольської організації інституції. Так, заходами музичної комісії «Сокола» у Львові створено Вищий Музичний інститут, перші українські «Галантерійно-паперові Базари» у Львові, Станиславові, Стрию, «Українська Накладня Нот» у Львові, «Сокільський театр» тощо. За сприяння та підтримки львівського «Сокола» у Львові засновано повітові кредитові кооперативи, серед яких і «Товариство кредитове Урядників і священників» [3, с. 27].

Своє завдання львівський «Сокіл» вбачав у тому, щоб «ідею українсько-руського Сокільства поглибити в нашій суспільності так, щоб патріотичні змагання Сокола, замкнені досі на вузькому просторі столиці Льва, винести поза його межі геть аж по границі Сяну, Буга, Збруча і Карпат, щоб дати можливість стати в рядах сокільства не лиш громаді львівських русинів, але широким верствам нашої суспільності на провінції...» [13, с. 215–216]. Крім того, організатори українського

сокільського руху наголошували, що молодіжне товариство «Сокіл» своєю діяльністю прагне об'єднання усіх українських земель в єдину державу.

Ідеологічною основою українського «Соколу» були 10 сокільських заповідей:

«Сокіл» – це символ свободи;

«Сокіл» – стремить – виховати здорове тіло і душею молоде покоління української нації;

«Сокіл» – це свідомий, карний, слухняний громадянин української нації;

«Сокіл» – вчиться – єдності, карності, послуху, стаючи у ряд;

«Сокіл» – слухає лише наказу своєї виборної старшини;

«Сокіл» – пам'ятає, що: Світ посідає той – хто його здобуває. Ділами – не словами. Не плачем – а мечем! Байдужі – гинуть! Нероба – стає рабом! Не лебедити – але стреміти!;

«Сокіл» – дбає про: Народну честь, Сміле око, Сильні груди, Мало слів, а Діл багато!;

«Сокіл» любить Україну;

«Сокіл» вірить, що працею й злукою здобуває народ свободу;

«Сокіл» знає лише один клич Українця: «Все вперед! Всі враз!» [14, арк. 1].

Львівський «Сокіл» В. Нагірного та В. Лаврівського прагнув до активізації та консолідації української нації. Організатори українського сокільського руху заперечували класові, станові та конфесійні відмінності між своїми членами та намагалися виховати справжніх українських патріотів та борців за українську державність. Як неодноразово підкреслював В. Нагірний: ««Сокіл» – це не лише тіловиховне товариство, але і засіб до пробудження народної свідомості та піднесення тілесної і духовної сили цілого народу» [15, арк. 3]. Кожен, хто прагнув вступити до українського «Соколу», мав скласти присягу, зміст якої був наступним: «Прирікаю для добра Української нації, чесно і совісно виконувати свої обов'язки в українському сокільстві і повисуватися усім наказам Сокільській Старшині» [15, арк. 3]. На засіданні сокільських зборів вирішено як має відбуватися процес прийому та виходу членів з товариства. Ці організаційні заходи вирішувалися на засіданні старшини «Сокола» загальним голосуванням. Участь у товаристві вимагала певних членських внесків. Кожен член товариства, який сплатив місячну платню, мав право тричі на тиждень відвідувати гімнастичні зали. Майно товариства складалося з пожертвувань, допомоги від різних організацій і установ, а також із прибутків від культурних заходів та спортивних змагань.

Відповідно до статуту, «Сокіл» мав власний прапор (лев на синьому полі), гімн («Соколи, соколи, вставайте в ряди», написаний Я. Ярославенком (справжнє прізвище – Вінчковський), гасла – кличі («Усі вперед – усі разом», «У здоровому тілі – здоровий дух», «Де сила – там воля») [16, с. 4–5] та однострій. З 12 жовтня 1905 р. за сприяння І. Боберського сокільський однострій був змінений з коричневого на сірий колір. Так, з правого боку на грудях член українського «Сокола» нашивав широку синьо-жовту стрічку (7x8 см.). На жовтому тлі чорними літерами зазначалася місцевість сокільського осередку, до якого входив той чи інший член. Усі члени товариства мали право носити старшинські відзнаки, залежно від функції, яку вони виконували. Ця постанова була ухвалена «Соколом-Батьком» 20 вересня 1913 р. і була обов'язковою для усіх сокільських осередків [1, с. 103]. Це були опаски (нашивки) шириною від 6 – до 12 см, залежно від ступеня старшинства. За функціями членів старшин опаски були різних кольорів. Голова, місто голова та заступники старшин носили опаски яскраво-червоного кольору, начальники, містона начальники, отамани, осавули, четарі та місточетарі – яскраво-синього, хорунжі – білого, а члени контрольної комісії – яскраво-зеленого кольору. Крім цього, на опасках були нашиті також чорні стрічки шириною від 1 до 3 см. у відповідній кількості до старшинської функції. Ці функції були об'єднані у вісім груп. Голова «Сокола-Батька» мав одну смужку шириною 3 см. та з обох боків дві смужки шириною 0,5 см.; голова міста та начальник «Сокола-Батька», а також голова і кошовий області носили три смужки шириною 1 см., члени старшин «Сокола-Батька», учителі вправ, хорунжі, члени контрольної комісії, отамани областей, голови і кошові округ мали право носити дві смужки шириною 1 см. Аналогічні відзнаки мали полковники стрілецьких товариств, організованих «Соколами» та «Січами» у 1913 р. Відзнаки місцевості та старшинства носили члени сокільських товариств і без одностроїв. Це були синьо-жовті стрічки, що носили через плече з написом: ««Сокіл» (або «Січ») у ... (місцевість)» [1, с. 103].

Сокільська система виховання заохочувала українців своєю демократичністю, гармонійним поєднанням духовності й тілесності, сприяла національному самоутвердженню. Назва товариства «Сокіл» була привабливою для широкого загалу, адже як пояснювали організатори сокільського руху – «сокіл – шляхетний птах, з бистрим зором і могутніми крилами, неперевершеною швидкістю лету, а в геральдиці виступає як символ сміливості, шляхетності та символ свободи і змагу» [11, с. 191]. Визначним досягненням українських «Соколів», була присутність у товаристві національного ідеалу, християнського світогляду і моралі, єдності духа і тіла молодішої генерації українців, здатної до самопожертви та нелегкої боротьби за державність України. Ці постулати

утвердились майже одразу з утворенням львівського «Соколу», проте найбільшого поширення серед українського населення Східної Галичини набули на початку ХХ ст.

Система сокільських товариств у Східній Галичині створювалася відцентрово. Існував організаційно, кадрово, методично сильний центр, довкола якого поступово об'єднувались й йому підпорядковувались дрібніші структури, так звані «сокільські гнізда». Так, у 1909 р. львівський «Сокіл» став центром українського сокільського руху у Східній Галичині під назвою «Сокіл-Батько». Його рішення та постанови стали обов'язковими для виконання усіма сокільськими, а також і січовими філіями (деякі «Соколи» називали себе «Січами»). Вони мали звітувати перед «Соколом-Батьком», виконувати отримані доручення та інструкції [1, с. 102]. У січових філіях львівського «Соколу» широко використовувалися козацькі традиції. Навіть назви керівного складу осередків були замінені на: кошовий, отаман, осавул, хорунжий, четар, місточетар. Сокільські філії, що мали назву «Сокіл», складалися з голови, містоголови, начальника, містона начальника, провідників вправ, заступників членів старшин та четарів. Зв'язковою ланкою між «Соколом-Батьком» і периферійними осередками були обласні та окружні старшини (керівники сокільських осередків) [17, с. 70].

Значну роль у діяльності окружних сокільських товариств відігравали начальники (голови), а в «Січах» – отамани. На цю посаду обирали в основному тих, хто мав військовий вишкіл, тобто пройшов військову службу в австро-угорській армії. Начальники звітували про гімнастичну та протипожежну діяльність своїх товариств «Соколу-Батьку», а при відсутності голови львівського «Соколу», мали право самостійно скликати загальні сокільські збори. Головами українських сокільських осередків у регіонах були: І. Мирон (Станиславів), С. Чикалюк (Тернопіль), Я. Пачовський (Жовква), М. Павлюк (Стрий), С. Сіак (Бучач), Г. Лех (с. Білий Камінь), І. Коссак (Чортків), Р. Шипайло (Коломия), Д. Старух (Самбір), В. Сінгалевиц (Перемишляни), М. Бабин (Рогатин) та ін.

Варто зазначити, що між українськими сокільськими осередками, що виникали у містах та у сільських місцевостях існували значні відмінності. Ці відмінності полягали насамперед у напрямку діяльності товариств. Так, у містах в основному існували сокільські осередки, діяльність яких скеровувалась на гімнастично-спортивне виховання молоді, тоді як у сільській місцевості переважали пожежно-руханкові сокільські філії. Статут львівського «Сокола» поширювався на всі сокільські осередки, проте, залежно від форм та напрямів діяльності сокільських товариств, статuti деяких «Соколів» відрізнялися. Наприклад, протипожежні «Соколи» створювали статuti своїх товариств відповідно напрямку своєї діяльності.

Чисельність українського «Сокола» постійно зростала. Так, на 1904 р. на західноукраїнських теренах діяло 170 осередків сокільських товариств, на 1913 р. їх кількість становила вже 880, а на початок 1914 р. – 974 [18, с. 87], які об'єднували представників інтелігенції, студентства, селянства, робітничого класу та духівництва. Як влучно підкреслив один з літописців українського сокільства А. Омельчук: «Зачалася праця в новій станиці народної культури тіла і духа. Захоплення зразу було дуже велике, до «Сокола» вступали і молоді і старі, кожний старався дати йому свою поміч в міру своїх сил» [19, с. 185].

Таким чином, український сокільський рух упродовж усього часу свого функціонування став помітним явищем в історії розвитку західноукраїнських земель. Львівське товариство «Сокіл» відіграло керівну роль в організації українського сокільства. Саме українське товариство «Сокіл-Батько» у Львові визначало мету, завдання, цілі сокільських осередків, а також сприяло розширенню мережі молодіжних організацій на західноукраїнських землях наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. Варто підкреслити, що українські товариства «Сокіл» спільно з січовими та пластовими організаціями Східної Галичини були співзасновниками і становили ядро Легіону українських січових стрільців – першої військової національної формації новітньої доби, яка після понад двохсотлітньої перерви визвольних змагань, відродила козацькі традиції збройної боротьби за державні інтереси.

Список використаних джерел

1. Леник В. Українська організована молодь (молодіжні організації від початків до 1914 р.) / В. Леник. – Львів: Б. в., 1993. – 181 с.
2. Андрухів І. Українські молодіжні товариства Галичини: 1861–1939 рр. / І. Андрухів. – Івано-Франківськ, 1995. – 72 с.
3. Вацеба О. Нарис з історії західноукраїнського спортивного руху / О. Вацеба. – Івано-Франківськ, 1997. – 230 с.
4. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно визвольному русі Галичини (друга пол. ХІХ – перша пол. ХХ ст.) / Б. Трофим'як. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 696 с.
5. Боберський І. Українське сокільництво (1984–1939) / І. Боберський. – Львів: Накладом «Сокола-Батька», 1939. – 160 с.
6. Яричевський С. Мої спомини про «Сокіл» у Львові // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство у Львові. Альманах 1894–1994. / Упоряд. Благітка А. / С. Яричевський. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 188–190.
7. ЦДІА України, м. Львів, ф. 312, оп. 1, спр. 1, арк. 2.
8. Центральний державний історичний архів України в м. Львові (далі – ЦДІАЛ України), ф. 146, оп. 25, спр. 222, арк. 4.
9. Дацюк І. Виникнення українського спортивного товариства «Сокіл» та його діяльність наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство у Львові. Альманах 1894–1994 / Упоряд. А. Благітка / І. Дацюк. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 23–26.
10. Губчак М. Спомини про початки

нашого «Сокола» // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство товариство у Львові. Альманах 1894–1994. / Упоряд. Благітка А. / М. Губчак. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 190–191. 11. Качор А. «Сокіл-Батько у Львові» // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство товариство у Львові. Альманах 1894–1994 / Упоряд. Благітка А. / А. Качор. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 191–195. 12. Жарський Е. «Соколи, соколи...» 1894–1914–1994 // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство товариство у Львові. Альманах 1894–1994. / Упоряд. Благітка А. / Е. Жарський. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 195–197. 13. Саврук І. З історії Соколіства // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство товариство у Львові. Альманах 1894–1994. / Упоряд. Благітка А. / І. Саврук. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 215–218. 14. ЦДІАЛ України, ф. 312, оп. 1, спр. 18, арк. 1. 15. Там само, спр. 9, арк. 3. 16. Бережанський В. Галицькі військово-спортивні організації / В. Бережанський. – К.: Академія Збройних Сил України, 1997. – 24 с. 17. Дем'янюк О. Український молодіжний рух Західної України: від зародження до боротьби за Українську державність: Монографія / О. Дем'янюк. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2007. – 180 с. 18. Гайдучок С. Деякі цифри про сокольську організацію за 35 літ // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство товариство у Львові. Альманах 1894–1994 / Упоряд. Благітка А. / С. Гайдучок. – Львів, 1996. – С. 86–90. 19. Омельчук А. Тридцять п'ять літ // «Сокіл-Батько»: Спортивно-руханкове товариство товариство у Львові. Альманах 1894–1994 / Упоряд. Благітка А. / А. Омельчук. – Львів: РВО «Основа», 1996. – С. 185–188.

Евгений Папенко

СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИОННОЕ СТРОЕНИЕ УКРАИНСКИХ СОКОЛЬСКИХ ОБЩЕСТВ В ВОСТОЧНОЙ ГАЛИЦИИ В КОНЦЕ XIX – НАЧАЛЕ XX ВВ.

В статье исследуется структура и организационное строение украинских сокольских обществ в Восточной Галиции в конце XIX – начале XX вв. Определены основные пути распространения сокольского гимнастическо-спортивного движения. Отмечается, что украинские «Соколы» возникая по чешскому и польскому образцу, от соседних народов заимствовали только название и организационную структуру. Освещены роль и значение львовского общества «Сокол» в развитии сети сокольских обществ. Подчеркнуто особое место В. Нагирного, В. Лавривского, И. Боберского – организаторов украинского сокольского движения в совершенствовании деятельности общества и создании сокольских ячеек в Восточной Галиции в конце XIX – начале XX вв.

Ключевые слова: Восточная Галиция, сокольское движение, молодежные общества, национально-освободительная борьба, государственность.

Yevgen Papenko

STRUCTURE AND ORGANIZATIONAL CONSTRUCTION OF UKRAINIAN SOKIL SOCIETIES IN THE EASTERN GALICIA AT THE END OF XIX – AT THE BEGINNING OF XX CENTURIES

The article explores the structure and the organizational construction of Ukrainian Sokil societies in the Eastern Galicia at the end of XIX – at the beginning of XX centuries. The main expansion ways of Sokil gymnastic and sport activity are determined. It is insisted that Ukrainian Sokil, being created ad exemplum of Czech and Polish ones, adopted only neighbors' names and organizational structure. The role and the meaning of the Lviv Sokil society in the widening network of the Sokil societies were enlightened in the article. It is underlined that V. Nahirnyj, V. Lavrivskyj, I. Boberskyj, being organizers of the Sokil movement, rank particularly in the improvement of society activities and in the creation of Sokil societies in the Eastern Galicia at the end of XIX – at the beginning of XX centuries.

Key words: Eastern Galicia, Sokil movement, youth society, the national liberation struggle, government formation process.